

Sygn. akt X C 2387/17 upr.

UZASADNIENIE

Powód, (...) S.A. z siedzibą w B., wystąpił w dniu 31 stycznia 2017 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, w elektronicznym postępowaniu upominawczym, przeciwko T. S. z pozwem o zapłatę kwoty 3.085,69 zł. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto, wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego roszczenia powód wskazał, że strony zawarły w dniu 02 kwietnia 2012 r. umowę o pożyczkę gotówkową nr (...). Na podstawie tej umowy pozwana zobowiązała się do zwrotu łącznej kwoty 2.869,80 zł. w 120 tygodniowych ratach. Pozwana z tytułu zawartej umowy pożyczki spłaciła jedynie kwotę 406,90 zł. W związku z niewykonywaniem przez nią obowiązku spłaty, strony zawarły w dniu 31 lipca 2013 r. aneks do umowy pożyczki gotówkowej, na mocy którego pozwana zobowiązała się do spłaty zadłużenia w wysokości 2.546,90 zł. Po podpisaniu aneksu uiszczyła ona kwotę 84,00 zł. Zatem pozwana uiszczyła łącznie kwotę 490,90 zł. Mimo wezwania do dobrowolnego uregulowania zadłużenia, pozwana nie spłaciła zadłużenia. Na dzień wniesienia pozwu do zapłaty na rzecz powoda pozostała kwota 2.462,90 zł. tytułem należności głównej oraz kwota 622,79 zł. tytułem skapitalizowanych odsetek, naliczonych do dnia 31 stycznia 2017 r. Na odsetki te składają się odsetki maksymalne naliczone od przeterminowanych wpłat oraz od kwot i terminów wymagalności poszczególnych rat pożyczki do dnia 31 stycznia 2017 r. Nadto powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie od całości zadłużenia, tj. od kwoty 3.085,69 zł. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Postanowieniem z dnia 10 maja 2017 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi, stwierdzając brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Pozwana T. S. nie złożyła odpowiedzi na pozew, nie zajęła stanowiska w sprawie i nie stawiała się na rozprawę.

Sąd ustalił, co następuje:

Strony, (...) S.A. z siedzibą w B. i T. S., zawarły w dniu 02 kwietnia 2012 r. umowę o pożyczkę gotówkową nr (...). Na jej podstawie powód udzielił pozwanej pożyczki z roczną stopą oprocentowania w wysokości 20%. Kwota do wypłaty wynosiła 1.500,00 zł., a łączna kwota odsetek – 218,50 zł. Jednocześnie powód zastrzegł w umowie opłatę przygotowawczą w kwocie 150,00 zł., dodatkową opłatę przygotowawczą w kwocie 150,00 zł. oraz opłatę za obsługę pożyczki w domu w wysokości 851,30 zł. Ostatecznie łączne zobowiązanie do spłaty wyniosło 2.869,80 zł. Pozwana obowiązana była spłacić pożyczkę w 60 tygodniowych ratach po 47,83 zł. W pkt 28 umowy określono, że roczna stopa oprocentowania pożyczki jest jedna w okresie obowiązywania umowy i ulega obniżeniu do wysokości stopy odsetek maksymalnych w przypadku obniżenia wysokości odsetek maksymalnych. Ustalono, że uiszczane wpłaty będą zaliczane na: opłatę za obsługę pożyczki w domu, dalej na wymagalne odsetki i całkowitą spłatę pożyczki. Zgodnie z pkt 43, gdy pożyczkobiorca opóźnia się ze spłatą kwoty równej dwóm pełnym ratom pożyczki, pożyczkodawca może wezwać do zapłacenia w terminie 7 dni od doręczenia wezwania zaległych rat pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki, a w przypadku braku zapłaty może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 - dniowego okresu wypowiedzenia. W myśl pkt 44 umowy, po upływie okresu wypowiedzenia pożyczkodawca ma prawo wymagać od pożyczkobiorcy zwrotu całości niespłaconej kwoty łącznego zobowiązania do spłaty oraz naliczyć odsetki za opóźnienie od zaległej kwoty pożyczki, pozostałej do spłaty, na podstawie ostatniej aktualnej rocznej stopy oprocentowania pożyczki za okres od dnia rozwiązania umowy. W dniu 05 sierpnia 2013 r. strony zawarły aneks do przedmiotowej umowy pożyczki, którym zmieniono wysokość raty.

(dowód: umowa pożyczki k. 26-29, aneks k. 30)

Pozwana z tytułu zawartej umowy pożyczki spłaciła kwotę 490,90 zł.

(bezsporne, pozew)

Pismem z 10 stycznia 2017 r., stanowiącym ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty, powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 3.070,66 zł., w tym kwoty 2.462,90 zł. tytułem niespłaconych rat pożyczki oraz kwoty 607,76 zł. tytułem skapitalizowanych ustawowych odsetek za opóźnienie w spłacie poszczególnych rat.

(dowód: pismo z dnia 10 stycznia 2017 r. k. 36)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów, złożonych przez stronę powodową, których prawdziwość i wiarygodność nie została w toku postępowania zakwestionowana oraz nie budziła wątpliwości.

Jednocześnie, zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c., w wypadku wydania przez sąd wyroku zaocznego, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W przedmiotowej sprawie powód wywodzi swoje roszczenia z umowy pożyczki, do której zastosowanie znajdują zapisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł. albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym w myśl ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Z kolei z przepisu art. 5 pkt 8 cyt. ustawy wynika, że całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. W pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych, ponoszonych przez konsumenta. Przywołana wyżej ustawa nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego, dotyczących pożyczki. Stanowi jednak ograniczenie wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów. W myśl art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W ocenie Sądu dochodzony przez powoda obowiązek zwrotu kapitału pożyczki w kwocie 1.500,00 zł. był niewątpliwie zasadny i nie sprzeciwiał się przepisom prawa. Podobnie należało ocenić roszczenie o odsetki w kwocie 218,50 zł. i o opłatę przygotowawczą w kwocie 150,00 zł. Łącznie stanowi to należność w wysokości 1.868,50 zł. Z treści przedstawionych dowodów wynika, iż pozwana – uiszczając jedynie kwotę 490,90 zł. – nie dokonała spłaty pożyczki w kwocie 1.868,50 zł.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał, że powód nie udowodnił całości dochodzonego pozwem roszczenia, w szczególności co do jego wysokości.

Uzasadnione wątpliwości budzi bowiem możliwość zasądzenia należności z tytułu dodatkowej opłaty przygotowawczej oraz opłaty za obsługę pożyczki w domu, czyli tzw. ukrytych prowizji. W zawartej z pozwaną umowie powód określił dodatkową opłatę przygotowawczą na kwotę 150,00 zł., zaś opłatę za obsługę pożyczki w domu na kwotę 851,30 zł.

Zgodnie z ogólną regułą dowodową, zawartą w przepisie art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Na gruncie prawa procesowego odpowiednikiem art.6 k.c. jest przepis

art. 232 k.p.c., w myśl którego strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W ocenie Sądu roszczenie powoda w zakresie wymienionych wyżej opłat nie zasługiwało na uwzględnienie. Powód w żaden sposób nie udokumentował bowiem zasadności pobrania dwukrotnie opłaty przygotowawczej oraz tak wysokiej opłaty za obsługę pożyczki w domu, oraz ich ekwiwalentności.

Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że umowa pożyczki zawarta przez strony, oparta była o istniejący u strony powodowej wzorec umowy. Postanowienia umowy nie były z pozwaną negocjowane (poza wysokością kwoty wypłaconej pożyczki), a pozwana zawarła tę umowę jako konsument.

Powyższe powoduje, iż konieczne stało się rozważenie, czy w świetle art. 385¹ § 1 k.c. postanowienie umowne, przewidujące obowiązek zapłaty przez pożyczkobiorcę dodatkowej opłaty przygotowawczej i tak wysokich kosztów obsługi pożyczki w domu, jako że nie zostało uzgodnione indywidualnie z pozwaną – konsumentem, jest dla niej wiążące. Zgodnie z tym przepisem, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Z art. 385¹ § 3 k.c. wynika, iż nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy, zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Zdaniem Sądu, z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. W ocenie Sądu, zapis umowy, pozwalający stronie powodowej na pobranie dodatkowej opłaty przygotowawczej w kwocie 150,00 zł. i wysokich kosztów obsługi pożyczki w domu, wynoszących 851,30 zł. (przy kwocie udzielonej pożyczki 1.500,00 zł.) godzi w dobre obyczaje oraz narusza w sposób rażąco interes konsumenta. Opłaty te należy uznać za rażąco wygórowane i nie mieszczące się w granicach swobody kontraktowania, określonej w art. 385¹ k.c., zważywszy że dłużnik zmuszony był przystać na tak ustalone warunki ze względu na swoją słabszą pozycję negocjacyjną. Wskazać należy, iż umowa nie przewiduje żadnego świadczenia wzajemnego pożyczkodawcy, odpowiadającego obowiązkowi zapłaty dodatkowej opłaty przygotowawczej. Świadczy to jednoznacznie o tym, iż zastrzeżona ona została jedynie w celu maksymalizacji zysków wierzyciela, co prowadzi do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i nie powinno korzystać z ochrony prawnej. Opłata ta i opłata za obsługę pożyczki w domu przysporzyłyby nadmiernych i nieusprawiedliwionych zysków wierzycielowi. Podnieść bowiem należy, że opłata za obsługę pożyczki w domu nie była w zasadzie powiązana z ilością wizyt w domu pozwanej, brak jest jakichkolwiek informacji, ile razy powód lub jego przedstawiciel świadczyli usługi bezpośrednio u pozwanej. Wynagrodzenie to, stanowiące 29,66% całkowitej kwoty pożyczki, którą otrzymała pozwana, ocenić należy jako wygórowane i nieekwiwalentne.

Postanowienie umowne, dotyczące tych opłat, nie zostało indywidualnie uzgodnione z pozwaną, w związku z czym z mocy art. 385¹ § 1 k.c. nie wiąże ono stron. Nie prowadzi to jednocześnie do nieważności pozostałych postanowień umowy, zgodnie bowiem z art. 385¹ § 2 k.c. strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Sąd uznał zatem, że w niniejszej sprawie, w zakresie naliczenia przez powoda dodatkowej opłaty przygotowawczej oraz opłaty za obsługę pożyczki w domu, doszło z całą pewnością do ukształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy pozwanej. Tak ustalone przez powoda opłaty jawią się jako próba nałożenia na konsumenta dodatkowych niczym nieuzasadnionych obciążeń. W ocenie Sądu naliczenie ww. opłat stanowi także obejście przepisów ustawy, tj. Kodeksu cywilnego, w zakresie odsetek maksymalnych.

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 353 k.c. i art. 354 § 1 k.c. Sąd orzekł, jak w punkcie 1 wyroku, zasądzając kwotę 1.377,60 zł., uwzględniając faktycznie wypłaconą pozwaną kwotę pożyczki, obowiązek uiszczenia przez nią opłaty przygotowawczej i określonych umową odsetek oraz wysokość spłat, dokonanych przez pozwaną (1.500,00 + 150,00 + 218,50 = 1.868,50 zł. – 490,90 zł.). O odsetkach ustawowych

za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu, czyli od dnia 31 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne.

W pkt 3 wyroku orzeczono o kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Na koszty procesu składały się: opłata od pozwu w kwocie 100,00 zł., opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł. oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 900,00 zł. - zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 ze zm.), łącznie 1.017,00 zł. Powód wygrał w 44,65%, zatem należał mu się zwrot kwoty 454,09 zł. ($1.017,00 \text{ zł.} \times 44,65\% = 454,09 \text{ zł.}$).

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 4 wyroku).

SSR Agnieszka Brzoskowska